

Незважаючи на високу собівартість відпущеної електроенергії на альтернативних електричних станціях, «зелена» енергетика має гарні еколого-економічні показники. Здавалося можна відмовитися від ТЕЦ та ТЕС та розвивати альтернативну енергетику. Але сумарна кількість виробленої електроенергії альтернативними станціями в нашій країні складає приблизно 6% від загального виробництва. Тому цей напрямок розвитку неможливий, оскільки жодна сонячна електрична станція не виробляє такої кількості енергії, як це робить теплова чи атомна електричні станції. А якщо все ж це було б можливо, то тариф для населення становив би не 36 коп./кВт·год, а, наприклад, 4 грн./кВт·год. Хоча в Німеччині, у розвиненій європейській країні населення з «багатих» поселень відмовилися від централізованого енергопостачання. На кожному даху їхніх будинків розміщені сонячні міні електростанції. Постає питання, багаті – це ті, хто витрачає, чи ті, хто економить?

Для якісної оцінки еколого-економічної безпеки України визначимо наступні показники:

1. кількість відпущеної електричною станцією електричної енергії .
2. волатильність виробництва.
3. тариф на відпускну продукцію .
4. прямі викиди CO_2 ($\text{B}^{\text{пр}}$) .
5. непрямі викиди CO_2 ($\text{B}^{\text{непр}}$) .
6. втрати при розподілі та транспортуванні енергетичного ресурсу.
7. кількість смертей при виробництві енергетичного продукту на всьому життєвому циклі .
8. кількість працюючого персоналу вироблену на 1 гВт· год .
9. технологічна ефективність .
10. площа займання об'єктами промисловості .
11. втрати при розподілі, транспортуванні та розподілі енергетичного продукту .
12. структура споживання первинних джерел енергії .

ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА – ЗАПОРУКА ЕФЕКТИВНОЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

*Степанова Т.О., к.е.н., доцент кафедри економіки підприємства,
Моїсеєнко А.Р., магістрант кафедри економіки підприємства,
Донецький національний технічний університет, м. Донецьк, Україна*

У сучасних умовах, коли пришвидшуються процеси глобалізації, підвищується відкритість міждержавних ринків товарів та послуг, спостерігається високий рівень фінансової невизначеності та фінансових ризиків, що загострює проблему збереження

фінансової стійкості підприємств як основи їхньої фінансової безпеки. Актуальним на сьогоднішній день є визначення рівня фінансової безпеки підприємств, що забезпечує активну інвестиційну діяльність та сталий розвиток підприємства. З цією метою доцільно розглянути зв'язок системи показників, які використовуються для визначення стану фінансової безпеки та разом з цим характеризують інвестиційну активність підприємства.

Аналіз понятійного апарату фінансової безпеки та інформаційного наповнення відповідних показників підприємства достатньо глибоко здійснювався у працях В.І. Мунтіяна, О.І. Барановського, О.В. Ареф'євої, Р.С. Папехіна та ін. Разом з цим недостатньо уваги було приділено зв'язку фінансової безпеки підприємства із його активністю в інвестиційній діяльності.

Метою даної роботи є визначення змісту фінансової безпеки та її зв'язків з інвестиційною діяльністю суб'єкта господарювання.

Фінансова безпека представляє собою фінансовий стан, який характеризується, по-перше, збалансованістю і якістю сукупності фінансових інструментів, технологій і послуг, що використовуються підприємством, по-друге, стійкістю до внутрішніх і зовнішніх загроз, по-третє, здатністю фінансової системи підприємства забезпечувати реалізацію його фінансових інтересів, місії та завдань достатніх обсягами фінансових ресурсів, по-четверте, забезпечувати розвиток цієї фінансової системи. Дотримання принципів фінансової безпеки (комплексність, інформативність, системність, гнучкість, єдність) є невід'ємним елементом формування ефективної інвестиційної діяльності. Основними завданнями фінансової безпеки є визначення ступеня дії загроз безпеки на її рівень, виявлення причин появи загроз фінансової безпеки, визначення методів і способів протидії виникаючим загрозам. Ці поняття є взаємодоповнюючими, тому що фінансова безпека формується на різних рівнях управління та пов'язана із наявністю відповідних інвестиційних можливостей, зокрема фінансова безпека держави залежить від інвестиційного клімату, який представляє собою сукупність політичних, правових, економічних та соціальних умов, що забезпечують та сприяють інвестиційній діяльності вітчизняних та закордонних інвесторів [1].

Фінансова безпека та інвестиційна діяльність спрямовані на подальший сталий розвиток підприємства, вони є складовими загальної стратегії підприємства. Негативні зміни індикаторів інвестиційної складової відбиваються на загальній динаміці показників фінансової безпеки, тим самим створюючи загрози розвитку фінансової системи в цілому. Для забезпечення чіткості, прозорості, визначення взаємозв'язків та взаємозалежності показників слід визначити склад показників, які характеризують стан та перспективи розвитку фінансової безпеки та інвестиційної діяльності.

Система показників, що характеризують стан фінансової діяльності підприємства, повинна відповідати таким вимогам: простота для розрахунків та для розуміння; значущість; базування на бухгалтерській та статистичній звітності; забезпечення оперативності реагування на стан фінансової безпеки; а також

характеризувати якісний та кількісний стан фінансової безпеки у статичі і динаміці; охоплювати всі сторони фінансової діяльності підприємства тощо [2].

До показників, що характеризують фінансову безпеку підприємства, можна віднести: індекс обсягів виробництва; обсяг прибутку; розмір заборгованості; частка ринку, яку займає підприємство; рентабельність; обсяг капіталовкладень; частка довгострокових кредитів у позикових коштах; коефіцієнт фінансової залежності тощо.

Таблиця 1

Показники, які використовуються при оцінці стану фінансової безпеки та інвестиційної діяльності

Фінансова безпека	Загальні стратегічні інтереси	Інвестиційна діяльність
<ul style="list-style-type: none"> - рентабельність активів - рентабельність власного капіталу - показник розвитку компанії 	<ul style="list-style-type: none"> Чистий прибуток Валові інвестиції Складові грошових потоків Амортизаційні відрахування 	<ul style="list-style-type: none"> - чистий дисконтований дохід - внутрішня норма доходності - період окупності - індекс прибутковості

Джерело: розроблено авторами

При розрахунку показників фінансової безпеки підприємства використовуються абсолютні показники, які також є аналітичною базою при виконанні оцінки ефективності інвестицій. Цими показниками є чистий прибуток та валові інвестиції, а також всі складові грошових потоків, які використовуються при визначенні абсолютних показників та розрахунків відносних показників, що характеризують інвестиційну активність та ефективність інвестиційної діяльності. Чистий прибуток використовується при розрахунку рентабельності активів, рентабельності власного капіталу, а валові інвестиції враховуються при розрахунку показника розвитку компанії (показники-індикатори оцінки рівня фінансової безпеки підприємства). При оцінці ефективності інвестицій основним показником виступає чистий прибуток, який входить до складу грошового потоку. На базі грошового потоку розраховуються показники оцінки ефективності інвестицій: чистий дисконтований дохід (net present value, NPV), внутрішня норма доходності (internal rate of return, IRR), період окупності (payback period, PB), індекс прибутковості (profitability index, PI) та інші.

Таким чином, тісний зв'язок інформаційної бази для визначення фінансової безпеки підприємства та ефективності його інвестиційної діяльності дозволяє здійснювати прогнозування та планування загальних підходів і заходів, спрямованих на покращення цих важливих аспектів діяльності підприємства. Концентрація зусиль фінансового менеджменту на укріпленні фінансової безпеки пов'язана із здійсненням інвестиційного менеджменту, спрямованого на покращення інвестиційної діяльності

та оптимізацію грошових потоків і строків здійснення інвестиційних проектів, що разом дає можливість оперативного керування коштами підприємства, підвищити ефективність їх використання та досягти стратегічних цілей даного суб'єкта господарювання.

Список літератури:

1. Барановський О. Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізми забезпечення): [монографія] / О. Барановський. – К. : КНТЕУ, 2004. – 759 с. – Бібліогр. : с. 712–733.
2. Горячева К.С. Оцінка рівня фінансової безпеки підприємства / Горячева К.С. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.uabs.edu.ua/bitstream/123456789/3159/1/Gorjacheva.pdf>
3. Ареф'єва О.В. Економічні основи формування фінансової складової економічної безпеки / О.В. Ареф'єва // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 1. – С. 98 - 103.
4. Папехин Р.С. Факторы финансовой устойчивости и безопасности предприятия: автореф. дис. канд. экон. наук: 08. 00. 10 – Финансы, денежное обращение и кредит / Р.С. Папехин. – Волгоград: Волгоградское научное издательство, – 2007. – 21 с.
5. Горячева К.С. Інформаційно-аналітичне забезпечення фінансової безпеки підприємства / К.С. Горячева // Актуальні проблеми економіки. – 2003. – № 9 (27). – С. 43 – 49.

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

*Тютченко С.М., старший викладач кафедри менеджменту виробничої сфери,
Заблуда А.С., студент,
ДВНЗ «Національний гірничий університет», м. Дніпропетровськ, Україна*

Відповідно до Концепції економічної безпеки України суть економічної безпеки країни визначається як «спроможність національної економіки забезпечити свій вільний, незалежний розвиток і утримати стабільність громадянського суспільства та його інститутів, а також достатній оборонний потенціал країни за всіляких несприятливих умов і варіантів розвитку подій, та здатність Української держави до захисту національних економічних інтересів від зовнішніх та внутрішніх загроз».

Поняття «економічна безпека підприємства» може розглядатися у вузькому та широкому розумінні. У вузькому розумінні економічна безпека підприємства – це відсутність загроз суттєвим економічним цілям підприємства. Використання такого вузького трактування певним чином обмежує прикладні дослідження, оскільки при цьому допускається ситуація повної відсутності загроз. Проте повна відсутність загроз є лише ідеалістичним припущенням, певним теоретичним абстрагуванням від